

Číslo: 4747-13574/770490104/2018/Mar

## **SPRÁVA O ENVIRONMENTÁLNEJ KONTROLE**

**č. 21/2018**

Slovenská inšpekcia životného prostredia, Inšpektorát životného prostredia Žilina, Odbor integrovaného povoľovania a kontroly (ďalej len „SIŽP“), ako príslušný odborný kontrolný orgán – orgán štátneho dozoru podľa § 9 ods. 1 písm. a) a § 10 zákona č. 525/2003 Z. z. o štátnej správe starostlivosti o životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a podľa § 32 ods. 1 písm. d) zákona č. 39/2013 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o IPKZ“) vykonala environmentálnu kontrolu (ďalej len „kontrola“) podľa § 34 ods. 1 zákona o IPKZ vo väzbe na § 33 ods. 1 písm. f) a ods. 2 zákona o IPKZ z dôvodu uverejnenia rozhodnutia o záveroch o najlepších dostupných technikách. Počas kontroly a pri vypracovaní správy o kontrole sa postupovalo podľa zákona o IPKZ.

### **A. Kontrola**

Typ kontroly: § 34 ods. 5 a 6 zákona o IPKZ – Bežná  
Výsledok: § 11 ods. 2 písm. a) zákona o IPKZ

### **B. Orgán štátneho dozoru**

Inšpektor: Ing. Marta Martinčeková Číslo preukazu: 114  
Telefón: 041 507 51 10  
Elektronická adresa: marta.martincekova@sizp.sk

Inšpektor: Ing. Zuzana Kadíková Číslo preukazu: 451  
Telefón: 041 507 51 10  
Elektronická adresa: zuzana.kadikova@sizp.sk

### **B.1. Prizvaná osoba**

Organizácia: -  
Adresa: -  
Zástupca: - Funkcia: -  
Telefón: -  
Elektronická adresa: -

### **C. Prevádzkovateľ**

Názov podľa OR: Farmavet s.r.o.  
Adresa sídla: Sklabinská 20, 036 01 Martin

IČO: 31 560 083  
Kontrola oznámená: MVDr. Eugen Ruttkay, 19.04.2018 Spôsob: Telefonicky  
Zástupca: Michal Mandzij Funkcia: poradca  
Telefón: 0918 835 600  
Elektronická adresa: mmandzij@shptt.sk

**D. Prevádzka**

Názov podľa IP: Farmavet - prevádzka Sučany – výkrm brojlerov  
Adresa prevádzky: 038 52 Sučany  
Variabilný symbol: 770490104  
Integrované povolenie: 3597/770490104/890-Ma  
Vydané: 22.11.2006  
Právoplatné: 22.12.2006  
Projektovaná kapacita: 50 000 ks, max. 7 turnusov za rok  
Kategória:

6.6. a) Intenzívny chov hydiny alebo ošípaných s miestom pre viac ako 40 000 ks hydiny.

**E. Časová os**

Vykonávacie rozhodnutie

Komisie (ďalej len „VRK“): 2017/302/EÚ z 15. februára 2017, ktorým sa podľa smernice Európskeho parlamentu a Rady 2010/75/EÚ stanovujú závery o najlepších dostupných technikách (BAT) pre intenzívny chov hydiny alebo ošípaných

Dátum zverejnenia: 21.2.2017

Dátum plnenia BAT: 21.2.2021

Predchádzajúce kontrolované

obdobie: 1.1.2014 – 13.5.2015

Posledná kontrola: 13.5.2015 – 16.6.2015

Kontrolované obdobie: 17.6.2015 – 13.6.2018

Začatie kontroly: 19.4.2018

Prvé miestne zisťovanie: 26.4.2018

Vypracovanie správy: 13.6.2018

Doručenie správy: Deň prevzatia doporučenej zásielky s doručenkou

**F. Vykonané úkony**

Fotodokumentácia: Áno Počet snímok: 12

Videodokumentácia: Nie

Odňatie prvopisov: Nie

Odobraté vzorky: Nie

Meranie emisií: Nie

Iné: Nie

**G. Zameranie kontroly – opis**

Kontrola bola zameraná na zisťovanie, či nedošlo k zmene okolností, ktoré môžu viesť k zmene integrovaného povolenia z dôvodu uverejnenia právne záväzného aktu Európskej únie o záveroch o najlepších dostupných technikách – VRK.

Kontrola bola podľa § 34 os. 1 zákona o IPKZ zameraná na zisťovanie, či nedošlo k zmene okolností, ktoré môžu viesť k zmene integrovaného povolenia v náväznosti na § 33 ods. (1) písm. f zákona o IPKZ po uverejnení Vykonávacieho rozhodnutia Komisie (EÚ) 2017/302 z 15. februára 2017, ktorým sa podľa smernice Európskeho parlamentu a Rady 2010/75/EÚ stanovujú závery o najlepších dostupných technikách (BAT) pre intenzívny chov hydiny alebo ošipovaných (ďalej len „BAT“).

V rámci kontroly boli preskúmané relevantné podmienky integrovaného povolenia prevádzky z hľadiska ich prípadnej aktualizácie pre postupy a činnosti dané rozsahom pôsobnosti BAT, ktoré sú uvedené v jeho prílohe v **ods. a) /intenzívny chov hydiny s viac ako 40 000 miestami pre hydinu**. Z rozsahu všeobecných záverov o BAT a záverov o BAT pre konkrétne postupy označených v tomto dokumente BAT 1. až BAT 34. boli vyhodnotené len závery, ktoré je možné uplatniť na skutočne vykonávané technologické operácie v jednotlivých častiach prevádzky.

#### **H. Stav prevádzky v čase miestneho zisťovania – opis**

Prevádzka je zameraná na chov brojlerových kurčiat - výroby hydinového mäsa. Chov je vykonávaný v dvoch halách s celkovou projektovanou kapacitou 52 600 ks.

V čase kontroly boli všetky chovné haly v rámci prebiehajúceho turnusu, v hale č.1 bolo naskladnených 18 849 ks kurčiat, v hale č.2 bolo naskladnených 13 846 ks.

#### **I. Použité podklady**

1. Závery o najlepších dostupných technikách (BAT) pre intenzívny chov hydiny alebo ošipovaných (ďalej len „BAT“).
2. Integrované povolenie prevádzky v znení neskorších zmien
3. Dokumentácia o zložení jednotlivých kŕmnych zmesí BR 1 gr; BR 2A SM gr; BR 2B SM gr; BR 3 welfare
4. Obchodný doklad o vývoze podstielky spol. AGROREGION a.s.
5. Evidencia spotreby krmiva
6. Evidencia spotreby plynu

#### **J. Kontrolné zistenia**

Porovnanie činnosti, postupov, resp. skutočne vykonávaných technologických operácií v jednotlivých častiach prevádzky v nadväznosti na závery BAT.

##### *1.1. Systémy environmentálneho riadenia (EMS)*

##### **BAT 1:**

V rámci úsilia o zlepšenie celkového environmentálneho správania fariem majú najlepšie dostupné techniky slúžiť na zavedenie a dodržiavanie systému environmentálneho riadenia (EMS).

Zistený stav V rámci prevádzky nie je zavedený environmentálny manažérsky systém (EMS) podľa normy ISO 14 001 alebo EMAS, ktorý je európskou normou uplatňovanou v krajinách EÚ.

Opis                      **Áno**

V rámci prevádzky nie je zavedený environmentálny manažérsky systém (EMS) podľa normy ISO 14 001 alebo EMAS, ktorý je európskou normou uplatňovanou v krajinách EÚ.

Prevádzkovateľ uplatňuje postupy uvedené v bodoch 3., 4. f), g), i), 5.a), c):

Prevádzkovateľ plní povinnosti vyplývajúce z príslušnej legislatívy na úseku ochrany životného prostredia, veterinárnej starostlivosti, verejného zdravotníctva, resp. bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

V prevádzke je zabezpečená zodpovednosť, odborná príprava, informovanosť, komunikácia, zaangažovanosť zamestnancov na ich úrovniach, procesy sú riadené, kontrolované. Sú vykonávané nápravné a preventívne opatrenia.

Plánu riadenia hluku a zápachu sa nevykonáva sa, nakoľko chovné haly sú vzdialené od obytnej zóny 550 m. Dosiaľ neboli zaznamenané sťažnosti od obyvateľstva na hluk a smrad z prevádzky farmy.

## *1.2. Správne hospodárenie*

### **BAT 2:**

Na prechádzanie alebo obmedzenie vplyvu na životné prostredie a celkové zlepšenie výkonu sa v rámci BAT majú používať všetky tieto techniky:

a) Správne umiestnenie prevádzky/farmy a priestorové usporiada nie činností s cieľom:

- obmedziť prepravu zvierat a materiálov (vrátane hnoja),
- zabezpečiť dostatočnú vzdialenosť od citlivých receptorov vyžadujúcich ochranu,
- zohľadniť prevládajúce klimatické podmienky (napr. vietor a zrážky),
- zväziť potenciálnu budúcu rozvojovú kapacitu farmy,
- prechádzať kontaminácii vody.

b) Vzdelávanie a školenie pracovníkov najmä v súvislosti s:

- relevantnými nariadeniami, chovom hospodárskych zvierat, zdravím a dobrými životnými podmienkami zvierat, nakladaním s hnojom, bezpečnosťou pracovníkov,
- prepravou hnoja a aplikáciou hnoja do pôdy,
- plánovaním činností,
- plánovaním a riadením núdzových situácií,
- opravou a údržbou zariadení.

c) Príprava núdzového plánu na riešenie neočakávaných emisií a incidentov, napríklad znečistenia vodných útvarov. Sem môže patriť:

- plán farmy so znázornením odvodňovacích systémov a zdrojov vody/výtokov,
- akčné plány reakcie na určité potenciálne udalosti (napr. požiar, únik zo skládok hnojovice alebo ich zrútenie, ne kontrolovaný odtok z hald hnoja, úniky ropných produktov),
- dostupné vybavenie na riešenie incidentov týkajúcich sa znečistenia (napríklad vybavenie na upchatie odtokov v zemi, prehradenie priekop, norné steny pre prípad úniku ropných produktov).

d) Pravidelná kontrola, oprava a údržba konštrukcií a zariadení, napríklad:

- skládok hnojovice s cieľom overiť výskyt akýchkoľvek príznakov poškodenia, degradácie, únikov,
- čerpadiel hnojovice, miešadiel, separátorov, zavlažovacích zariadení,
- systémov zásobovania vodou a krmivom,
- ventilačných systémov a snímačov teploty,
- síl a prepravných zariadení (napríklad ventilov, potrubí),
- systémov na čistenie vzduchu (napríklad prostredníctvom pravidelných kontrol).

Môže zahŕňať čistotu farmy a ochranu pred škodcami.

e) Skladovanie uhynutých zvierat spôsobom, ktorým sa predchádza emisiám alebo ktorým sa emisie znižujú.

Zistený stav BAT 2 je v prevádzke uplatňovaný

Opis **Áno**

Prevádzkovateľ uplatňuje postupy uvedené v bodoch b), c), d), e):

V prevádzke je zabezpečované vstupné školenie pre každého pracovníka. Opakované školenia sú vykonávané raz ročne zamerané na správnu hospodársku prax, chov hospodárskych zvierat, nakladanie s odpadmi, plánovanie činností, zodpovednosť za vykonané činnosti, oprava a údržba, bezpečnosť práce (Plán čistenia a dezinfekcie; Plán prevencie a profylaxie; Plán odberu vzoriek; Plán služieb; Plán monitoringu salmonelóz; Plán prípravy pracovníkov; Preškolenie externým pracovníkom BOZP).

V prevádzke je zriadený krízový tím. Na farme je zriadený informátor – ohlasovanie požiarov. Pri vyhrňaní podstielky z chovu kurčiat táto je ihneď odvázaná zmluvnými odberateľmi.

Prevádzkovateľ vlastní zariadenia na prepchávanie odtokov. Pravidelnou údržba zariadené predchádza možným poruchám. Opravy vykonávajú školení pracovníci. Denne je vykonávaná kontrola zariadení – zásobovanie krmivom, vodou, kontrola ventilačného systému, snímačov teploty. Dezinfekcia a deratizácia a dezinsekcia je vykonávaná dodávateľsky externou firmou. Uhynuté zvieratá sú skladované v kafilérnom boxe.

### 1.3. Riadenie výživy

#### **BAT 3:**

S cieľom znížiť celkové množstvo vylúčeného dusíka, a tým aj emisie amoniaku, pri zachovaní nutričných potrieb zvierat, sa majú v rámci BAT používať také zloženie krmiva a nutričná stratégia, ktoré zahŕňajú niektorú z týchto techník alebo ich kombináciu:

- a) Zníženie celkového obsahu proteínu prostredníctvom krmiva s vyváženým obsahom dusíka na základe energetických potrieb a stráviteľných aminokyselín.
- b) Viacfázové kŕmenie so zložením krmiva prispôbeným špecifickým požiadavkám produkčného obdobia.
- c) Pridanie kontrolovaných množstiev esenciálnych aminokyselín do krmiva s nízkym celkovým obsahom proteínu.
- d) Použitie povolených kŕmnych doplnkových látok, ktoré znižujú celkové množstvo vylúčeného dusíka.

Zistený stav BAT 3 je v prevádzke uplatňovaný

Opis **Áno**

Prevádzkovateľ uplatňuje postupy uvedené v bode b):

Uplatňujeme viacfázové kŕmenie vzhľadom na vek a fyziologickú potrebu hydiny. Zloženie krmiva je prispôbené požiadavkám stavu chovných zvierat, veku a váhy zvierat.

Používa krmiva výrobcu AFEED, a.s., typy:

- BR1 štart, BR1 granula,
- BR2A, BR2B, BR2C,
- BR3 alebo BR3 Welfare,

Krmivo je nakupované od schválených a kontrolovaných prevádzok. Prevádzkovateľ predložil dokumentáciu o zložení jednotlivých kŕmnych zmesi pre jednotlivé kategórie zvierat (príloha „Dokumentácia o zložení jednotlivých kŕmnych zmesi“).

Dodržiavaním uvedeného postupu (správnej stratégie kŕmenie ) prevádzkovateľ plní zásady správnej poľnohospodárskej praxe a opatrenia na obmedzovanie emisií amoniaku z chovov hospodárskych zvierat uvedených v prílohe č.7, kap. F, bod č. 9.2.1 vyhlášky MŽPSR č. 410/2012 Z.z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o ovzduší.

S uplatňovaním stratégie kŕmenie uplatňovanej v BAT súvisí celkové množstvo vylúčeného dusíka, ktoré je uvedené v tab. č. 1.1.

| Parameter                                           | Kategória zvierat | Celkové množstvo vylúčeného dusíka v súvislosti s BAT (kg vylúčeného N na miesto pre zviera a rok) |
|-----------------------------------------------------|-------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Celkové množstvo vylúčeného dusíka vyjadrené ako N. | Brojlery          | 0,2 – 0,6                                                                                          |

Aktuálne platné vydané integrované povolenie pre prevádzku nestanovuje celkové množstvo vylúčeného dusíka v súvislosti s BAT. **V súčasnej dobe sa údaj nesleduje.**

#### BAT 4:

S cieľom znížiť celkové množstvo vylúčeného fosforu pri zachovaní nutričných potrieb zvierat sa majú v rámci BAT používať také zloženie krmiva a nutričná stratégia, ktoré zahŕňajú niektorú z týchto techník alebo ich kombináciu:

- Viacfázové kŕmenie so zložením krmiva prispôbeným špecifickým požiadavkám produkčného obdobia.
- Použitie povolených kŕmnych doplnkových látok, ktoré znižujú celkové množstvo vylúčeného fosforu (napr. fytáza).
- Používanie vysokostrávitelných anorganických fosfátov na čiastočné nahradenie konvenčných zdrojov fosforu v krmive.

Zistený stav BAT 4 je v prevádzke uplatňovaný.

Opis **Áno**

Prevádzkovateľ uplatňuje postupy uvedené v bode a):

Zloženie KZ je prispôbené požiadavkám stavu chovných zvierat, veku a váhy zvierat a štádiu chovu. Prevádzkovateľ predložil dokumentáciu o zložení jednotlivých kŕmnych zmesí (ďalej len „KZ“) pre jednotlivé kategórie zvierat (príloha „Dokumentácia o zložení jednotlivých kŕmnych zmesí“).

Dodržiavaním uvedeného postupu (správnej stratégie kŕmenie ) prevádzkovateľ plní zásady správnej poľnohospodárskej praxe a opatrenia na obmedzovanie emisií amoniaku z chovov hospodárskych zvierat uvedených v prílohe č.7, kap. F, bod č. 9.2.1 vyhlášky MŽPSR č. 410/2012 Z.z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o ovzduší.

S uplatňovaním stratégie kŕmenie uplatňovanej v BAT súvisí celkové množstvo vylúčeného fosforu, ktoré je uvedené v tab. č. 1.2.

| Parameter                                                                         | Kategória zvierat | Celkové množstvo vylúčeného fosforu v súvislosti s BAT <sup>(1)</sup> <sup>(2)</sup> (počet kg vylúčeného P <sub>2</sub> O <sub>5</sub> na miesto pre zviera a rok) |
|-----------------------------------------------------------------------------------|-------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Celkové množstvo vylúčeného fosforu vyjadrené ako P <sub>2</sub> O <sub>5</sub> . | Brojlery          | 0,05 – 0,25                                                                                                                                                         |

Aktuálne platné vydané integrované povolenie pre prevádzku nestanovuje celkové množstvo vylúčeného fosforu v súvislosti s BAT. **V súčasnej dobe sa tento údaj nesleduje.**

#### 1.4. Efektívne využívanie vody

##### **BAT 5:**

Na efektívne využívanie vody sa v rámci BAT má používať kombinácia týchto techník.

- a) Vedenie záznamov o využívaní vody.
- b) Vyhľadávanie a odstraňovanie únikov vody.
- c) Používanie vysokotlakových čističov na čistenie priestorov na ustajnenie zvierat a zariadení.
- d) Výber a použitie vhodných zariadení (napr. kvapkové napájačky, miskové napájačky, vodné žľaby) pre špecifické kategórie zvierat pri zabezpečení dostupnosti vody (ad libitum).
- e) Overenie a (v prípade potreby) pravidelná úprava kalibrácie zariadení na napájanie pitnou vodou.
- f) Opätovné použitie nekontaminovanej dažďovej vody ako vody na čistenie.

Zistený stav BAT 5 je v prevádzke uplatňovaný.

Opis **Áno**

Prevádzkovateľ uplatňuje postupy uvedené v bodoch a), b), c):

- vedie záznamy o spotrebe vody v prevádzke;
- vykonávaná pravidelnú údržbu zariadení dodávky vody;
- na napájanie používajú kvapkové napájačky, ktoré zabezpečujú stálu dostupnosť vody všetkým zvieratám;
- čistenie chovných priestorov sa vykonáva vysokotlakým zariadením.

#### 1.5. Emisie z odpadovej vody

##### **BAT 6:**

S cieľom znížiť tvorbu odpadovej vody sa má v rámci BAT používať kombinácia týchto techník.

- a) Udržiavanie čo najmenšieho rozsahu znečistených plôch výbehu.
- b) Minimalizovanie použitia vody.
- c) Oddelenie nekontaminovanej dažďovej vody od tokov odpadovej vody, ktorá vyžaduje spracovanie.

Zistený stav BAT 6 je v prevádzke uplatňovaný.

Opis **Áno**

Prevádzkovateľ uplatňuje postupy uvedené v bodoch b), c):

- čistenie chovných priestorov vykonáva vysokotlakým zariadením za účelom zníženia spotreby vody a za účelom zvýšenia efektívnosti čistenia chovného priestoru;
- vody z oplachu chovných priestorov sú odvádzané do žump.

##### **BAT 7:**

S cieľom znížiť emisie do vody z odpadových vôd sa má v rámci BAT používať niektorá z týchto techník alebo ich kombinácia.

- a) Odvádzanie odpadovej vody do vyhradenej nádoby alebo skládky kalov.

- b) Úprava odpadovej vody.
- c) Aplikácia odpadovej vody na pôdu napr. pomocou zavlažovacieho systému v podobe postrekovača, pojazdného zavlažovacieho zariadenia, cisterny alebo hadicového aplikátora.

Zistený stav BAT 7 je v prevádzke uplatňovaný.

Opis **Áno**

Prevádzkovateľ uplatňuje postupy uvedené v bode a):

- odpadová voda z čistenia hál je vedená do žump a odovzdávaná externému odberateľovi (AGROREGION a.s., Hollého 203/50, Rajec) na hnojenie na základe zmluvy.

#### 1.6. Efektívne využívanie energie

##### **BAT 8:**

Na efektívne využívanie energie na farme sa v rámci BAT má používať kombinácia týchto techník.

- a) Systémy vykurovania/chladenia a ventilácie s vysokou účinnosťou.
- b) Optimalizácia systémov vykurovania/chladenia a ventilácie, ako aj riadenia, najmä tam, kde sa využívajú systémy na čistenie vzduchu.
- c) Izolácia stien, podláh a/alebo stropov priestorov na ustajnenie zvierat.
- d) Použitie energeticky účinného osvetlenia.
- e) Použitie výmenníkov tepla. Môže sa použiť jeden z týchto systémov: vzduch – vzduch; vzduch – voda; vzduch – zem.
- f) Použitie tepelných čerpadiel na rekuperáciu tepla.
- g) Rekuperácia tepla s využitím vyhrievanej a ochladzovanej podlahy s podstielkou (systém „combideck“).
- h) Použitie prirodzeného vetrania..

Zistený stav BAT 8 je v prevádzke uplatňovaný.

Opis **Áno**

Prevádzkovateľ uplatňuje postupy uvedené v bode a), c), d):

- používa systém vykurovania a chladenia s vysokou účinnosťou;
- stropy chovných priestorov sú tepelne izolované;
- používa úsporné osvetlenie chovných priestorov trubicovými žiarivkami.

#### 1.7. Emisie hluku

##### **BAT 9:**

S cieľom zabrániť vzniku emisií hluku alebo, ak to nie je možné, dosiahnuť ich zníženie sa v rámci BAT má vytvoriť a realizovať plán na riadenie hluku, ktorý je súčasťou systému environmentálneho riadenia (pozri položku BAT 1) a ktorý zahŕňa tieto prvky:

- i) protokol obsahujúci príslušné opatrenia a harmonogramy;
- ii) protokol na vykonávanie monitorovania hluku;
- iii) protokol pre reakcie na zistené výskyty hluku;
- iv) program znižovania hluku určený napríklad na identifikáciu zdrojov, monitorovanie emisií hluku, označenie príspevkov zdrojov a vykonávanie opatrení na ich elimináciu a/alebo zmiernenie;
- v) posúdenie minulých výskytov hluku a nápravných opatrení a šírenie poznatkov o výskyte hluku.

Zistený stav BAT 9 nie je v prevádzke uplatňovaný.

Opis **Áno**

Objekt farmy je vzdialený od najbližšej zastavanej obytnej zóny 550 m. Dosiaľ nebola zaevidovaná žiadna sťažnosť na hluk.

#### **BAT 10:**

S cieľom zabrániť vzniku emisií hluku alebo, ak to nie je možné, dosiahnuť ich zníženie sa v rámci BAT má použiť niektorá z týchto techník alebo ich kombinácia.

- a) Zabezpečenie dostatočnej vzdialenosti medzi prevádzkou/ farmou a citlivými receptormi.
- b) Umiestnenie zariadenia.
- c) Prevádzkové opatrenia.
- d) Zariadenia s nízkou hlučnosťou.
- e) Zariadenia na zníženie hluku.
- f) Znižovanie hluku.

Zistený stav BAT 10 nie je v prevádzke uplatňovaný.

Opis **Áno**

Objekt farmy je vzdialený od najbližšej zastavanej obytnej zóny 550 m. Dosiaľ nebola zaevidovaná žiadna sťažnosť na hluk.

#### *1.8. Emisie prachu*

##### **BAT 11:**

Na zníženie emisií prachu z jednotlivých budov pre zvieratá sa má v rámci BAT použiť niektorá z týchto techník alebo ich kombinácia.

- a) Zníženie tvorby prachu v budovách pre hospodárske zvieratá. Na tento účel sa môže použiť kombinácia týchto techník:
  - 1. Použitie hrubšej podstielky (napríklad dlhej slamy alebo drevených hoblín namiesto sekanej slamy);
  - 2. Aplikácia čerstvej podstielky pomocou techniky podstielania s nízkou prašnosťou (napr. ručne);
  - 3. Používanie adlibitného krmiva;
  - 4. Používanie vlhkého krmiva, granulovaného krmiva alebo prídanie olejových surovín alebo spojív do systémov so suchým krmivom;
  - 5. Vybavenie pneumatically napĺňaných skladov suchého krmiva separátormi prachu;
  - 6. Návrh a prevádzkovanie ventilačného systému s nízkou rýchlosťou vzduchu v budove.
- b) Zníženie koncentrácie prachu v budove pomocou jednej z týchto techník:
  - 1. použitie vodnej hmly;
  - 2. postrekovanie olejom;
  - 3. ionizácia.
- c) Úprava vyfukovaného vzduchu pomocou systému na čistenie vzduchu, napríklad:
  - 1. vodný odlučovač,
  - 2. suchý filter,
  - 3. práčka plynu,
  - 4. kyselinová práčka plynu,
  - 5. bioskruber (alebo skrúpaný biofilter),

- 6. dvojstupňový alebo trojstupňový systém na čistenie vzduchu;
- 7. biofilter.

Zistený stav BAT 11 je v prevádzke uplatňovaný.

Opis **Áno**

Prevádzkovateľ uplatňuje postupy uvedené v bode a)2., 3., 4., 6., b)1.:

- uplatňuje kŕmenie s používaním granulovaného krmiva;
- na podstielanie používa nerezanú slamu s ručnou aplikáciou;
- používa adlibitné kŕmenie;
- ventilačný systém vzduchu je regulovaný v závislosti od veku kurčiat;
- v prípade potreby (chladenie v lete a pri veľkých teplotách) používa vodnú hmlu.

### 1.9. Emisie zápachu

#### **BAT 12:**

S cieľom zabrániť vzniku emisií zápachu z farmy alebo, ak to nie je možné, dosiahnuť ich zníženie sa má v rámci BAT vytvoriť, realizovať a pravidelne preskúmať plán na riadenie zápachu, ktorý je súčasťou systému environmentálneho riadenia (pozri položku BAT 1) a ktorý zahŕňa tieto prvky:

- i) protokol obsahujúci príslušné opatrenia a harmonogramy;
- ii) protokol na vykonávanie monitorovania zápachu;
- iii) protokol pre reakcie na zistené obťažovanie zápachom;
- iv) program prechádzania a odstraňovania zápachu určený napríklad na identifikáciu zdrojov, monitorovanie emisií zápachu (pozri položku BAT 26), označenie príspevkov zdrojov a vykonávanie opatrení na ich elimináciu a/alebo zmiernenie;
- v) posúdenie minulých výskytov zápachu a nápravných opatrení a šírenie poznatkov o výskyte zápachu.

Zistený stav BAT 12 nie je v prevádzke uplatňovaný.

Opis **Áno**

Objekt farmy je vzdialený od najbližšej zastavanej obytnej zóny 550 m. Dosiaľ nebola zaevidovaná žiadna sťažnosť na zápach z chovných priestorov.

#### **BAT 13:**

S cieľom zabrániť vzniku emisií zápachu a/alebo vplyvu zápachu z farmy alebo, ak to nie je možné, dosiahnuť ich zníženie sa má v rámci BAT použiť kombinácia nižšie uvedených techník

- a) Zabezpečenie dostatočnej vzdialenosti medzi farmou/prevádzkou a citlivými receptormi.
- b) Použitie systému ustajnenia, v ktorom je zavedený jeden z nasledujúcich princípov alebo ich kombinácia:
  - udržiavanie zvierat a povrchov v suchu a čistote (napr. predchádzať únikom krmiva, predchádzať prítomnosti výkalov v akumulčných priestoroch čiastočne roštových podláh),
  - obmedzenie povrchu hnoja, ktorý vytvára emisie (napr. pomocou kovových alebo plastových roštov, kanálov s menším odkrytým povrchom hnoja),
  - časté vyvážanie hnoja do externého (krytého) skladu hnoja,

- zníženie teploty hnoja (napríklad chladením hnojovice) a vnútorného prostredia,
  - zníženie prietoku a rýchlosti prúdenia vzduchu nad povrchom hnoja,
  - v systémoch s podstielkou udržiavanie podstielky v suchu a v aeróbnych podmienkach.
- c) Optimalizovanie podmienok vypúšťania vyfukovaného vzduchu z budovy pre zvieratá pomocou niektorej z týchto techník alebo ich kombinácie:
- zvýšenie výšky výpustu (napr. vyfukovanie vzduchu nad úroveň strechy, komíny, vede nie vyfukovaného vzduchu cez hrebeň strechy namiesto nízkej časti stien),
  - zvýšenie vertikálnej rýchlosti ventilácie prostredníctvom výpustu,
  - efektívne umiestnenie externých prekážok na vytváranie turbulentného prúdenia vyfukovaného vzduchu (napr. vegetácie),
  - pridanie deflektorov vo výfukových otvoroch umiestnených v nízkych častiach stien s cieľom viesť vyfukovaný vzduch smerom k zemi,
  - rozptyľovanie vyfukovaného vzduchu na tej strane budovy, ktoré je odvrátená od citlivého receptora,
  - vedenie osi hrebeňa strechy prirodzene vetra nej budovy priečne k prevládajúcemu smeru vetra.
- d) Použitie systémov na čistenie vzduchu, napríklad:
1. bioskruber (alebo skrápaný biofilter),
  2. biofilter;
  3. dvojstupňový alebo trojstupňový systém na čistenie vzduchu.
- e) Použitie niektorej z týchto techník alebo ich kombinácie na skladovanie hnoja:
1. zakrytie hnojovice alebo pevného hnoja počas skladovania,
  2. umiestnenie skládky pri zohľadnení všeobecného smeru vetra a/alebo prijatie opatrení na zníženie rýchlosti vetra okolo skládky skladu a nad ňou (napr. stromy, prirodzené prekážky),
  3. minimalizovanie premiešavania hnojovice.
- f) Spracovanie hnoja pomocou niektorej z týchto techník s cieľom minimalizovať emisie zápachu počas aplikovania do pôdy (alebo pred ňou):
1. aeróbny rozklad (prevzdušňovanie) hnojovice;
  2. kompostovanie pevného hnoja,
  3. anaeróbny rozklad.
- g) Použitie niektorej z týchto techník alebo ich kombinácie na aplikáciu hnoja do pôdy:
1. pásový rozmetávač, zariadenie na plytkú alebo hlbokú injeckáž pri aplikácii hnojovice do pôdy,
  2. zapracovanie hnoja v čo najkratšom čase.

Zistený stav BAT 13 je v prevádzke uplatňovaný.

Opis **Áno**

Vzdialenosti medzi farmou a citlivými receptormi je 550 m.

Prevádzkovateľ zabezpečuje suchý podstielkový materiál udržiavaním správnej funkčnosti napájacieho systému.

#### *1.10. Emisie zo skladovania pevného hnoja*

##### **BAT 14:**

Na zníženie množstva emisií amoniaku do vzduchu zo skladovania pevného hnoja sa má v rámci BAT použiť niektorá z týchto techník alebo ich kombinácia.

Zistený stav BAT 14 nie je v prevádzke uplatňovaný.

Opis **Áno**

V prevádzke nevzniká a neskladuje sa pevný hnoj, preto sa techniky BAT 14 neuplatňujú.

**BAT 15:**

S cieľom zabrániť emisiám do pôdy a vody z uskladnenia pevného hnoja alebo, ak to nie je možné, dosiahnuť ich zníženie sa má v rámci BAT použiť kombinácia týchto techník v uvedenom poradí priorit:

Zistený stav BAT 15 nie je v prevádzke uplatňovaný.

Opis **Áno**

V prevádzke nevzniká a neskladuje sa pevný hnoj, preto sa techniky BAT 15 neuplatňujú.

*1.11. Emisie zo skladovania hnojovice*

**BAT 16:**

Na zníženie emisií amoniaku do vzduchu zo skladovania hnojovice sa má v rámci BAT použiť kombinácia týchto techník.

Zistený stav BAT 16 nie je v prevádzke uplatňovaný.

Opis **Áno**

V prevádzke nevzniká hnojovica a ani sa nezhrmažďuje, preto sa techniky BAT 16 neuplatňujú.

**BAT 17:**

Na zníženie emisií amoniaku do vzduchu zo skládky hnojovice so zemným valom (lagúny) sa má v rámci BAT použiť kombinácia týchto techník

Zistený stav BAT 17 nie je v prevádzke uplatňovaný.

Opis **Áno**

V prevádzke nevzniká hnojovica, preto sa techniky BAT 17 neuplatňujú.

**BAT 18:**

S cieľom zabrániť emisiám do pôdy a vody zo zhromažďovania hnojovice, jej prepravy potrubiami a zo skládky a/alebo úložiska so zemným valom (lagúny) sa má v rámci BAT použiť kombinácia týchto techník.

Zistený stav BAT 18 nie je v prevádzke uplatňovaný.

Opis **Áno**

V prevádzke nevzniká hnojovica a ani sa nezhrmažďuje, preto sa techniky BAT 18 neuplatňujú.

*1.2. Spracovanie hnoja na farme*

**BAT 19:**

Ak sa využíva spracovanie hnoja na farme, na zníženie emisií dusíka, fosforu, zápachu a mikrobiálnych patogénov do vzduchu a vody a uľahčenie skladovania hnoja a/alebo aplikácie hnoja do pôdy sa má v rámci BAT hnoj spracovávať pomocou niektorej z týchto techník alebo ich kombinácie.

Zistený stav BAT 19 nie je v prevádzke uplatňovaný.

Opis **Áno**

V prevádzke nie je vykonávané spracovanie hnoja, preto sa techniky BAT 19 neuplatňujú.

### 1.13. Aplikácia hnoja do pôdy

#### **BAT 20:**

Na prevenciu, alebo prípadne, ak to nie je možné, zníženie emisií dusíka, fosforu a mikrobiálnych patogénov do pôdy a vody v dôsledku aplikácie hnoja do pôdy sa majú v rámci BAT použiť všetky tieto techniky:

- a. Posúdenie pôdy, do ktorej sa bude hnoj aplikovať, s cieľom identifikovať riziká odtoku, pričom sa zohľadní:
  - typ pôdy, podmienky a sklon poľa;
  - klimatické podmienky,
  - odvodnenie a zavlažovanie poľa,
  - striedanie plodín,
  - vodné zdroje a ochranné pásma vodných zdrojov.
- b. Zachovanie dostatočnej vzdialenosti medzi poľami, na ktoré sa aplikuje hnoj (so zachovaním pásu pôdy bez aplikácie hnoja), a:
  1. oblasťami, v ktorých existuje riziko odtoku do vody, ako sú napríklad vodné toky, pramene, vrty atď.,
  2. susediacimi nehnuteľnosťami (vrátane živých plotov).
- c. Vyhybanie sa aplikácii hnoja, ak môže existovať značné riziko odtoku. Hnoj sa neaplikuje obzvlášť vtedy, keď:
  1. je pole zaplavené, zamrznuté alebo pokryté snehom,
  2. pôdne podmienky (napr. nasýtenie vodou alebo zhutnenosť) v kombinácii so sklonom poľa a/alebo jeho odvodnením vytvárajú vysoké riziko odtoku alebo vyplavovania;
  3. vzhľadom na očakávané zrážky možno predpokladať odtok.
- d. Prispôsobenie dávkovania pri aplikácii hnoja do pôdy pri zohľadnení obsahu dusíka a fosforu v hnoji a charakteristík pôdy (napr. obsah živín), sezónnych požiadaviek plodín a poveternostných podmienok a podmienok poľa, ktoré by mohli spôsobiť odtok.
- e. Zosúladenie aplikácie hnoja do pôdy s výživovými nárokmi plodín.
- f. Kontrola vyhnojených poľí v pravidelných intervaloch s cieľom identifikovať akýkoľvek príznak odtoku a v prípade potreby primerane zasiahnuť.
- g. Zabezpečenie primeraného prístupu ku skládke hnoja a efektívne nakladanie hnoja bez únikov.
- h. Kontrola, či sú stroje na aplikáciu hnoja do pôdy v prevádzkyschopnom stave a nastavené na správne dávkovanie.

Zistený stav BAT 20 nie je v prevádzke uplatňovaný.

Opis **Áno**

V prevádzke nie je vykonávané spracovanie hnoja, preto sa techniky BAT 20 neuplatňujú.

#### **BAT 21:**

Na zníženie množstva emisií amoniaku do vzduchu z aplikácie hnojovice do pôdy sa má v rámci BAT použiť niektorá z týchto techník alebo ich kombinácia.

Zistený stav BAT 21 nie je v prevádzke uplatňovaný.

Opis **Áno**

V prevádzke nevzniká hnojovica, preto sa techniky BAT 21 neuplatňujú.

**BAT 22:**

Na zníženie emisií amoniaku do vzduchu z aplikácie hnoja do pôdy sa má v rámci BAT zapracovať hnoj do pôdy v čo najkratšom čase.

Zistený stav BAT 22 nie je v prevádzke uplatňovaný.

Opis **Áno**

V prevádzke nie je vykonávaná aplikácia hnoja do pôdy, preto sa techniky BAT 21 neuplatňujú.

*1.14. Emisie z celého výrobného procesu*

**BAT 23:**

Na zníženie emisií amoniaku z celého výrobného procesu pri chove ošípaných (vrátane prasníc) alebo hydiny sa v rámci BAT má odhadnúť alebo vypočítať zníženie emisií amoniaku z celého výrobného procesu prostredníctvom BAT zavedených na farme.

Zistený stav BAT 23 nie je v prevádzke uplatňovaný.

Opis **Áno**

Ku dňu vykonania kontroly nebolo odhadnuté alebo vypočítané zníženie emisií amoniaku z celého výrobného procesu prostredníctvom BAT zavedených v prevádzke (porovnanie ohlásených NEIS s technikami BAT s teoretickým výpočtom NEIS bez znížení technikami BAT).

*1.14. Monitorovanie emisií a parametrov procesov*

**BAT 24:**

V rámci BAT sa má monitorovať celkové množstvo dusíka a celkové množstvo fosforu vylúčené v hnoji pomocou niektorej z týchto techník minimálne s uvedenou frekvenciou.

- a) Výpočet pomocou materiálovej bilancie dusíka a fosforu na základe príjmu krmiva, celkového obsahu proteínu v strave, celkového obsahu fosforu a výkonnosti zvierat.
- b) Odhad na základe analýzy celkového obsahu dusíka a fosforu v hnoji.

Zistený stav BAT 24 nie je v prevádzke uplatňovaný.

Opis **Áno**

V prevádzke nie je vykonávané ročné monitorovanie celkového dusíka a celkového množstva fosforu vylúčeného v hnoji technikami uvádzanými v BAT 24.

**BAT 25:**

V rámci BAT sa majú monitorovať emisie amoniaku do vzduchu pomocou niektorej z týchto techník minimálne s uvedenou frekvenciou.

- a) Odhad pomocou materiálovej bilancie na základe vylučovania a celkového obsahu dusíka (alebo celkového obsahu amoniakálneho dusíka) prítomného v jednotlivých etapách spracovania hnoja.
- b) Výpočet pomocou merania koncentrácie amoniaku a intenzity vetrania pomocou metód vychádzajúcich z noriem ISO, vnútro štátnych alebo medzinárodných noriem alebo iných metód, ktoré zabezpečujú údaje s porovnateľnou vedeckou kvalitou.
- c) Odhad pomocou emisných faktorov.

Zistený stav BAT 25 je v prevádzke uplatňovaný.

Opis **Áno**

V prevádzke je vykonávané ročné monitorovanie emisií amoniaku technikou uvedenou v bode c) – odhad emisných faktorov. Meranie amoniaku sa nevykonáva.

Prevádzkovateľ zisťuje množstvo amoniaku vypúšťaného z prevádzky ustanoveným spôsobom (§ 3 vyhlášky 363/2010 Z.z.) a postupom schváleným príslušným OÚŽP a každoročne oznamuje do 15 februára ustanovené informácie o zdroji, emisiách (tlačiva NEIS) za uplynulí kalendárny rok na Okresný úrad v Martine, Odbor starostlivosti o životné prostredie.

#### **BAT 26:**

V rámci BAT sa majú pravidelne monitorovať emisie zápachu do vzduchu.

Zistený stav BAT 26 nie je v prevádzke uplatňovaný.

Opis **Áno**

Objekt farmy je vzdialený od najbližšej zastavanej obytnej zóny 550 m. Dosiaľ nebola zaevidovaná žiadna sťažnosť na zápach z prevádzky (BAT 12). Monitorovanie emisie zápachu do vzduchu sa v tomto prípade nestanovujú.

#### **BAT 27:**

V rámci BAT sa majú monitorovať emisie prachu z jednotlivých budov na ustajnenie zvierat pomocou niektorej z týchto techník minimálne s uvedenou frekvenciou.

- Výpočet pomocou merania koncentrácie prachu a intenzity vetrania pomocou metód vychádzajúcich z noriem EN alebo iných metód (ISO, vnútroštátne alebo medzinárodné), ktoré zabezpečujú údaje s porovnateľnou vedeckou kvalitou.
- Odhad pomocou emisných faktorov.

Zistený stav BAT 27 nie je v prevádzke uplatňovaný.

Opis **Áno**

Prevádzkovateľ nemonitoruje emisie prachu z jednotlivých budov na ustajnenie zvierat. Techniky nemajú všeobecnú uplatniteľnosť vzhľadom na náklady merania resp. náklady súvisiace s určením emisných faktorov.

#### **BAT 28:**

V rámci BAT sa majú monitorovať emisie amoniaku, prachu a/alebo zápachu z jednotlivých budov na ustajnenie zvierat vybavených systémom na čistenie vzduchu pomocou všetkých týchto techník minimálne s uvedenou frekvenciou.

Zistený stav BAT nie je v prevádzke uplatňovaný.

Opis **Áno**

Chovné haly nie sú vybavené systémom na čistenie vzduchu, preto sa technika BAT 28 neuplatňuje.

#### **BAT 29:**

V rámci BAT sa majú monitorovať tieto procesné parametre najmenej raz ročne.

- Spotreba vody.
- Spotreba elektrickej energie.
- Spotreba paliva.
- Počet prichádzajúcich a odchádzajúcich zvierat v relevantných prípadoch vrátane narodení a úmrtí.

e) Spotreba krmiva.

f) Tvorba hnoja.

Zistený stav BAT 29 je v prevádzke uplatňovaný.

Opis **Áno**

Prevádzkovateľ uplatňuje postupy uvedené v bodoch a), c), d), e), f):

- údaje o spotrebe vody na každú halu sa zapisujú do halovej karty;
- spotreba elektrickej energie sa na farme v súčasnosti nemonitoruje, vychádza sa zo zaslaných faktúr od elektrárni, ktoré sú zasielané na firmu Farmavet s.r.o.;
- spotreba plynu (na farme sa nachádzajú dve plynové nádrže ERMAF, každá nádrž má svoj merač, kde je zaznamenaný momentálny stav propánu v nádrži) sa každý deň zapisuje, taktiež dovoz plynu (propánu) a faktúry vydané vodičmi; na základe týchto údajov sa po každom zástave spraví vyhodnotenie spotreby plynu za farmu;
- množstvo prichádzajúcich a odchádzajúcich zvierat sa eviduje na vážnych lístkoch, dodacích listoch, halových kartách a kamerovým systémom;
- každý dovoz krmiva sa zapisuje na osobitné tlačivo a spolu s faktúrami sa po každom zástave odovzdáva na ekonomický úsek firmy Farmavet s.r.o. do Martina;
- množstvo slamy v halách sa nezaznamenáva, vrstva slamy závisí od ročného obdobia; zaznamenáva sa len množstvo vyvezeného hnoja (podstielky) na evidenčný list odpadu.

### 3.1.2. Emisie amoniaku z budov na chov brojlerov

#### BAT 32.

Na zníženie emisií amoniaku do vzduchu z jednotlivých budov na chov brojlerov sa má v rámci BAT použiť niektorá z týchto techník alebo ich kombinácia.

- a) Nútené vetranie a napájací systém bez únikov vody (v prípade pevnej podlahy s hlbokou podstielkou).
- b) Systém na nútené sušenie podstielky prostredníctvom vnútorného vzduchu (v prípade pevnej podlahy s hlbokou podstielkou).
- c) Prírodné vetranie a vybavenie napájacím systémom bez únikov vody (v prípade pevnej podlahy s hlbokou podstielkou).
- d) Podstielka na páse na odstraňovanie hnoja a nútené sušenie vzduchom (v prípade systémov s viacúrovňovou podlahou).
- e) Vyhrievaná a ochladzovaná podlaha s podstielkou (v prípade systémov „combideck“).
- f) Použitie systémov na čistenie vzduchu, napríklad:
  1. kyselinová práčka plynu,
  2. dvojstupňový alebo trojstupňový systém na čistenie vzduchu;
  3. bioskruber (alebo skrúpaný biofilter).

Úroveň znečisťovania súvisiaca s najlepšimi dostupnými technikami (BAT-AEL) pre emisie amoniaku do vzduchu z jednotlivých budov na chov brojlerov do konečnej hmotnosti 2,5 kg

| Parameter                             | BAT-AEL (1) (2)<br>(počet kg NH <sub>3</sub> na miesto pre zviera a rok) |
|---------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------|
| Amoniak vyjadrený ako NH <sub>3</sub> | 0,01 – 0,08                                                              |

Zistený stav BAT 32 je v prevádzke uplatňovaný.

Opis **Áno**

Prevádzkovateľ uplatňuje postupy uvedené v bode a):

V prevádzke je uplatňovaný systém s núteným vetraním a kvapkový napájací systém bez únikov.

Aktuálne platné vydané integrované povolenie pre prevádzku nestanovuje emisie amoniaku do vzduchu z budov na chov brojlerov. **V súčasnej dobe sa tento údaj nesleduje.**

**K. Prílohy správy** Nie

**L. Záver – celkové zhodnotenie**

Z vykonaného porovnania činnosti, postupov, resp. skutočne vykonávaných technologických operácií v jednotlivých častiach prevádzky v nadväznosti na závery BAT vyplýva nasledovné:

1. V rámci prevádzky nie je zavedený environmentálny manažérsky systém (EMS) podľa normy ISO 14 001 alebo EMAS, ktorý je európskou normou uplatňovanou v krajinách EÚ (BAT 1), ale prevádzkovateľ vykonáva niektoré z činností uvedené v BAT 1 (bod č. 3.) resp. uplatňuje postupy uvedené v bode č. 4. písm. f), g), i), v bode č. 5. písm. a) a c).
2. Ku dňu vykonania kontroly nebolo odhadnuté alebo vypočítané zníženie emisií amoniaku z celého výrobného procesu prostredníctvom BAT zavedených v prevádzke (BAT 23).
3. V prevádzke nie je vykonávané ročné monitorovanie celkového dusíka a celkového množstva fosforu vylúčeného v hnoji technikami uvádzanými v BAT 24.

Preskúmaním relevantných podmienok integrovaného povolenia prevádzky z hľadiska ich prípadnej aktualizácie pre postupy a činnosti dané rozsahom pôsobnosti BAT vyplynulo:

1. Aktuálne platné vydané integrované povolenie pre prevádzku a prevádzkovateľa nestanovuje celkové množstvo vylúčeného dusíka vyjadreného ako N v súvislosti s uplatňovaním stratégie kŕmenia uvádzanej v BAT 3, v tabuľke č. 1.1.
2. Aktuálne platné vydané integrované povolenie pre prevádzku a prevádzkovateľa nestanovuje celkové množstvo vylúčeného fosforu vyjadreného ako  $P_2O_5$  v súvislosti s uplatňovaním stratégie kŕmenia uvádzanej v BAT 4, v tabuľke č. 1.2.
3. Aktuálne platné vydané integrované povolenie pre prevádzku a prevádzkovateľa nestanovuje úroveň znečisťovania, ktorá súvisí s najlepšimi dostupnými technikami (BAT-AEL) pre emisie amoniaku vyjadreného ako  $NH_3$  do vzduchu z jednotlivých budov na chov brojlerov do konečnej hmotnosti 2,5 kg v súvislosti s BAT 32, ktoré je uvedené v tabuľke č.3.2.

**M. Podpisy**

Za SIŽP:

Ing. Marta Martinčeková

.....

Ing. Zuzana Kadíková

.....